

Warszawa, 02-08-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk

II.519.1506.2021.AN/HU

Pan
insp. Marek Boroń
Komendant Główny Policji
Warszawa

Szanowny Panie Komendancie!

W ciągłym zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje zagadnienie stosowania środków przymusu bezpośredniego przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Za szczególnie istotną, w ocenie Rzecznika, należy uznać kwestię używania paralizatorów w stosunku do szczególnej kategorii osób tj. będących pod wpływem środków odurzających, zachowujących się agresywnie czy cierpiących na choroby układu oddechowego oraz krążenia.

Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie zwracał uwagę na niebezpieczeństwo związane obezwładnianiem za pomocą energii elektrycznej, a także stosowanie tego typu środków przymusu bezpośredniego względem ww. kategorii osób, m.in. w wystąpieniu z dnia 28 czerwca 2017 r. do Komendanta Głównego Policji (II.519.563.2017.PS). Rzecznik - powołując się na wyniki badań, prowadzonych przez Amnesty International w okresie od 2001 r. do lutego 2012 r. w Stanach Zjednoczonych - wskazał, że śmierć w wyniku użycia paralizatorów poniosło 500 osób i choć same paralizatory raczej nie stanowią zagrożenia dla zdrowych dorosłych osób, to jednak ich użycie może stanowić niebezpieczeństwo dla osób osłabionych, m.in. chorych czy będących pod wpływem narkotyków.

Zasadne jest ponowne zasygnalizowanie poruszonego problemu w związku ze śmiercią związaną z interwencją policjantów, do której doszło po użyciu paralizatora w dniu 2 listopada 2021 r. wobec 25-letniego mężczyzny w m. Mirów Nowy gm. Mirów pow. szydłowiecki.

Choć postępowanie karne w tej sprawie zostało umorzone – w wyniku uznania, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.) - to przytoczone w postanowieniu z dnia 13 lutego 2024 r. o umorzeniu śledztwa (sygn. akt 3023-1.Ds.21.2021 Prokuratury Okręgowej w Radomiu) opinie biegłych, mimo braku jednoznacznego stwierdzenia, że zgon nastąpił na skutek zastosowania środka przymusu bezpośredniego, wskazują, że przy użyciu paralizatora: *„Może dochodzić do nagłego i trudnego do wcześniejszego przewidzenia zagrożenia życia i zdrowia osoby podlegającej obezwładnianiu”*. W opiniach podkreślono także, że *„szczególnie podatne na niebezpieczne skutki działania urządzeń przeznaczonych do obezwładniania za pomocą energii elektrycznej osób zachowujących się agresywnie i stanowiących zagrożenie w stosunku do osób interweniujących są osoby cierpiące na choroby serca, astmę i inne choroby płuc, ExDS, a także osoby będące w stanie nasilonego pobudzenia psychoruchowego, poważnego wyczerpania fizycznego, po zatruciu lekami lub w sposób przewlekły nadużywające leków”*.

W związku z tym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity w Dz.U. z 2023 r., poz. 1058) zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o przedstawienie informacji czy zasygnalizowany problem został dostrzeżony i był badany przez jednostki organizacyjne Policji.

Ponadto będę wdzięczny za rozważenie tego, czy nie istnieje potrzeba wprowadzenia szczegółowych wytycznych, regulujących stosowanie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej wobec omawianej w wystąpieniu grupy osób.

Rzecznik zdaje sobie sprawę, że w dynamicznych i często nieprzewidywalnych sytuacjach, funkcjonariusze muszą podejmować trudne decyzje w ułamkach sekund. Dlatego szczególnie ważne jest, aby mieli oni do dyspozycji klarowne i praktyczne wytyczne dotyczące stosowania paralizatorów, które uwzględniają wszystkie możliwe scenariusze i stopień zagrożenia. Systematyczne szkolenia mogą w tym kontekście odegrać kluczową rolę, zwiększając umiejętności oraz świadomość funkcjonariuszy w zakresie etycznego użycia środków przymusu bezpośredniego.

Wskazać również należy na potrzebę regularnego monitorowania i oceny skutków stosowania paralizatorów w praktyce. Rzetelna analiza przypadków ich użycia, wraz z oceną skutków zdrowotnych dla osób, wobec których zostały zastosowane, pozwoli na bieżąco dostosowywać politykę i procedury w tym zakresie. Taka transparentność i odpowiedzialność przyczynią się do budowy zaufania publicznego wobec działań Policji i zwiększą poczucie bezpieczeństwa w społeczeństwie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/